

Research Paper

Educational Planning at Farhangian University According to Students' Expectations

Zohre Saneii^{*1} Zohre Naderpure²¹Department of Educational Sciences, Farhangian University, Tehran, Iran.²Department of Educational Sciences, Farhangian University, Tehran, Iran.[10.22080/EPS.2024.26193.2226](https://doi.org/10.22080/EPS.2024.26193.2226)**Received:**

October 19, 2023

Accepted:

July 25, 2024

Available online:

May 9, 2024

Keywords:

"Student Expectations",
 "Teacher Training University",
 "Educational Planning",
 "University Planning"
 "

Abstract

Objective: Ensuring the quality of services and designing coherent plans to achieve progress for the beneficiaries is one of the main missions of higher education systems. Therefore, the present research was conducted to order to investigate the expectations of students for more effective educational planning at Farhangian University.

Method: The current research is applied in terms of purpose and content analysis strategy using a qualitative approach. Sampling was done reached with a purposeful criteria-based method until data saturation was reached. The data collection tool used students' written reports. 36 reports were analyzed and coded. The validity of the findings was confirmed by presenting the described categories to 10 authors of the reports, and the accuracy of the coding was confirmed. Reliability was achieved by re-coding the data and ensuring adequate convergence between previous and re-codings.

Findings: Students' expectations included 165 meaningful categories. The expressions obtained include the expectations of students in two main categories administrative-organizational and educational. Themes included space and equipment, communication with students, academic support, educational status, curriculum, course headings, and educational evaluation. **Conclusions:** One of the university's missions is to meet the students' expectations by establishing suitable educational programs. The research results highlight the importance of paying attention to these expectations. It is recommended to consider students' expectations in university planning.

Conclusions and suggestions: The significance of students' expectations and their efforts to meet them cannot be overstated. The findings of this research underscore the importance of prioritizing students' expectations in all dimensions. By doing so, students can effectively contribute to the development of society after graduation.

Innovation and originality: It is crucial to identify students' expectations from the university and give them due attention. This necessitates a revision of the educational and organizational system of the university, along with the development of up-to-date standards. It is equally important to monitor the successful implementation of these standards to ensure their effectiveness.

*Corresponding Author: Corresponding Author

Address: Department of Educational Sciences,
 Farhangian University, P.O.BOX 14665- 889, Tehran,
 Iran.

Email: zohresaneii@yahoo.co.uk
Tel: 09151194633

Extended Abstract

Educational Planning According to Students' Expectations

Introduction:

Considering the vital role and significance of universities in society, it is necessary to continuously assess and enhance the performance of higher education from various perspectives to ensure its efficiency and effectiveness (Ghalamkari et al., 2020; Salimi et al., 2018). Higher education has played a pivotal role in the economic, social, and cultural advancement and progress of diverse societies, necessitating the sustainable development of the higher education system. According to Mojarradi & Tohidlou (2011), the optimal quality of higher education can be achieved by aligning it with the needs and expectations of graduates and society. Additionally, Salimi & et al (2018) emphasize the importance of identifying students' expectations to maintain an active higher education environment. By aligning plans and goals with these expectations, officials can take appropriate steps to fulfill them. Furthermore, managers who are aware of these expectations and their outcomes can enhance the performance of their institution, as highlighted by Mahdizade & et al (2012). Also, Mahdizade & et al (2012) identify various educational problems faced by students, including teaching methods employed by professors, availability of educational resources and facilities, educational content, evaluation methods, educational planning, management, and goals. The study also highlights concerns raised by students regarding the duration and practicality of certain courses, as well as the inclusion of general courses. In terms of welfare services, Cheraghi & et al (2019) list issues related to dormitories, such as inadequate capacity and lack of amenities. Additionally, problems with limited library space and internet access are also mentioned as concerns raised by students.

Ghalamkari et al (2021) highlight several expectations of students, including the improvement of their quality of life and compliance, the presence of dedicated and ethical staff, respectful treatment from professors, and the provision of a safe and peaceful environment with a focus on scientific and knowledge-oriented pursuits. Additionally, Ghalamkari et al (2021) mention other expectations such as the availability of optional courses, meaningful interaction between professors and students, professors' understanding of students, and the promotion of well-being and tranquility. The researchers also identify educational problems, such as unfavorable teaching methods and a lack of educational resources and facilities, as well as research problems, including managerial weaknesses and insufficient research credits and budgets, as the main sources of student dissatisfaction.

According to Mohammadi & et al (2014), students perceive that certain subjects taught in higher education are unnecessary, while neglecting topics that are actually relevant for graduates. It has also been noted that students expect professors to employ active, student-centered teaching methods, as highlighted by Tamlinson & et al (2023). Keykha & et al (2023) emphasize the importance of an effective teaching and learning system within universities. Additionally, Kosari & et al (2016) found that many students have high expectations regarding the facilities provided by universities prior to enrollment.

This research aims to identify the expectations of primary education students at Farhangian University's Shahid Hasheminejad campus, recognizing the significance of these expectations.

Keykha & et al (2023) also emphasize the importance of an effective teaching and learning system that addresses real societal issues in training programs.

Methodology: The current study is a qualitative research of the phenomenology type, aiming to provide a comprehensive description of the phenomenon of experience and understand the main structure of the phenomena experienced by humans, ultimately achieving the concept of lived experiences. Specifically, this research focuses on analyzing the expectations of students at Farhangian University, Shahid Hashminejad campus, based on their lived experiences during the period of 1400-1401. The goal is to gain a deeper understanding of their lived experiences in relation to their expectations from the university. The participants in this study were 383 final year undergraduate students in the field of elementary education. Sampling was conducted purposefully, based on specific criteria, until data saturation was reached and no new data was obtained from students' written texts. The tool used to collect information was the "initial expectations upon entering the university" section of the reports written by students in the teacher's performance course. The collected set of experiences gained during the training course was subjected to narrative exploration. All reports were thoroughly analyzed and coded for further analysis.

Findings: The students' expectations from Farhangian University were categorized into a total of 165 meaningful categories. These categories were further classified into two main categories: administrative, organizational, and educational categories. Within these categories, six themes emerged, including space and equipment (covering physical space, educational services, and equipment), communication with students (emphasizing respect for student status and dignity in interactions with officials and unit selection), research and scientific support (highlighting the university's scientific support through conferences and enrichment of free time), teaching situation (involving professors and familiarity with educational technology), curriculum and course headings (encompassing content knowledge and teacher qualifications), and educational evaluation (addressing the maintenance of values and appropriate evaluation of students throughout the semester). In total, 30 sub-themes were identified within these categories.

Conclusions: The significance of students' expectations and their efforts to meet them cannot be overstated. The findings of this research underscore the importance of prioritizing students' expectations in all dimensions. By doing so, students can effectively contribute to the development of society after graduation.

Innovation and originality: It is crucial to identify students' expectations from the university and give them due attention. This necessitates a revision of the educational and organizational system of the university, along with the development of up-to-date standards. It is equally important to monitor the successful implementation of these standards to ensure their effectiveness.

Key words: "expectations", "students", "university", "academic planning"

Funding: There is no funding support Authors'

Contribution: Zohre Nader pure participated in the coding of manuscripts, Zohre saneii participated in the analysis of the findings and wrote the article.

Conflict of interest: Authors declared no conflict of interest

Acknowledgments: We thank all the students who participated in our research

مقاله پژوهشی

برنامه ریزی آموزشی در دانشگاه فرهنگیان با تاکید بر انتظارات دانشجویان

زهرة صانعی*^۱ زهرة نادرپور^۲^۱ گروه آموزش علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران.
^۲ دانش‌مؤخه کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران.doi [10.22080/EPS.2024.26193.2226](https://doi.org/10.22080/EPS.2024.26193.2226)

چکیده

هدف: تضمین کیفیت خدمات و طراحی برنامه‌ریزی‌های منسجم جهت نیل به پیشرفت برای ذی‌نفعان از رسالت‌های اصلی نظام‌های آموزش عالی می‌باشد. لذا پژوهش حاضر به منظور بررسی انتظارات دانشجویان جهت برنامه‌ریزی آموزشی موثرتر در دانشگاه فرهنگیان انجام شد.

روش شناسی: پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و رویکرد کیفی از نوع راهبرد تحلیل محتوا است. نمونه‌گیری با شیوه هدفمند ملاک محور تا حد اشباع داده‌ها انجام شد. ابزار گردآوری اطلاعات گزارشات مکتوب دانشجویان بود. ۳۶ گزارش تحلیل و کدگذاری شد. روایی یافته‌ها با ارایه مقولات توصیف شده به ۱۰ نفر از نویسندگان گزارشات، بررسی و دقت کدگذاری‌ها تایید شد. پایایی با کدگذاری مجدد داده‌ها و همگرایی مناسب بین کدگذاری‌های قبلی و مجدد حاصل شد.

یافته‌ها: انتظارات دانشجویان شامل ۱۶۵ مقوله معنادار بود. عبارتهای به دست آمده شامل انتظارات دانشجویان در ابعاد اداری- سازمانی و آموزشی و مضامین فضا و تجهیزات، نحوه ارتباط با دانشجو، حمایت‌های علمی، وضعیت آموزش، برنامه درسی، سرفصل دروس و ارزشیابی آموزشی است.

نتیجه گیری و پیشنهادات: برآوردن انتظارات دانشجویان با تنظیم برنامه‌های آموزشی مناسب از رسالت‌های دانشگاه است. نتایج تحقیق حاضر ضرورت توجه به آن‌ها را نشان می‌دهد. لذا توجه به انتظارات دانشجویان در برنامه‌ریزی دانشگاه‌ها پیشنهاد می‌گردد.

نوآوری و اصالت: شناسایی انتظارات دانشجویان به شیوه تحلیل محتوا با استفاده از متن نوشتاری، بازنگری سیستم آموزشی و سازمانی دانشگاه، تدوین استانداردهای به روز، تنظیم برنامه‌های آموزشی مناسب و نظارت بر حسن اجرای آن است.

تاریخ دریافت:

۱۴۰۲/۰۷/۲۸

تاریخ پذیرش:

۱۴۰۳/۰۵/۰۴

تاریخ انتشار:

۱۴۰۳/۰۶/۱۵

کلیدواژه‌ها:

"انتظارات دانشجویان"،
"دانشگاه فرهنگیان"،
"برنامه‌ریزی آموزشی"،
"برنامه‌ریزی دانشگاهی"

* نویسنده مسئول:

آدرس: گروه آموزش علوم تربیتی، پردیس شهید هاشمی نژاد،
دانشگاه فرهنگیان، مشهد، ایران.ایمیل: zohresaneii@yahoo.co.uk
تلفن: ۰۹۱۵۱۱۹۴۶۳۳

مقدمه

برنامه‌ریزی برای آموزش عالی به مثابه تنفس برای یک موجود زنده است. بنابراین تضمین کیفیت خدمات در بخش‌های مختلف و طراحی برنامه‌ریزی‌های منسجم جهت نیل به پیشرفت همه‌جانبه برای ذی‌نفعان آموزش عالی از رسالت‌های اصلی نظام‌های آموزش عالی می‌باشد با توجه به تحولات پر شتاب جهان امروز، توجه به کیفیت نظام آموزشی ضروری است و اگر برنامه‌ریزی آموزشی به درستی انجام نگیرد زیان‌های غیر قابل جبرانی به بار خواهد آورد (Salehi & Hoseini Dronkolaei 2018).

سند چشم انداز ۱۴۰۴ ایران را در جایگاه اول اقتصادی، علمی و فن آوری در سطح منطقه آسیای جنوب غربی تبیین کرده است (The Document of Fundamental Evaluation of Education 2011). برای رسیدن به چنین جایگاهی کشور نیازمند توسعه است (Hosseini Largani et al 2015) که با شناخت دقیق وضعیت گذشته و موجود و همچنین عوامل و نیروهای درونی و بیرونی امکان‌پذیر است (Salimi et al 2018). مسیر توسعه و پیشرفت جوامع از آموزش عالی می‌گذرد. نظام آموزش عالی کارآمد در بهبود عملکرد دانش‌آموختگان موثر است و با نیازهای جامعه تناسب دارد (Hosseini Largani et al 2015). با توجه به اهمیت اجتماعی و نقش دانشگاه‌ها، ارزیابی مستمر عملکرد آموزش عالی از جنبه‌های گوناگون برای افزایش کارایی و اثربخشی آنان ضروری است (Ghalamkari et al 2020; Salimi et al 2018).

یکی از راه‌هایی تحقق توسعه، برنامه‌ریزی‌های آموزشی صحیح و اصولی منابع انسانی و استفاده درست از آن‌ها است (Salimi et al, 2018; Darabi et al, 2013) از مهم‌ترین مراحل در برنامه‌ریزی آموزشی ارزیابی مراحل و گردآوری اطلاعات برای بهبود وضعیت موجود است (Salehi & Hoseini Dronkolaei 2018). بدین منظور برنامه‌ریزی آموزشی باید با تجزیه و تحلیل دقیق، علل پیدایش کاستی‌ها را بیابد و برای اصلاح آن‌ها پیشنهادات مناسب ارائه دهد. همچنین جهت اثربخشی برنامه‌های آموزشی ابتدا باید نیاز سنجی درستی انجام شود و انتظارات شناسایی گردند (Shahamat, 2022). دانشجویان بخش مهمی از منابع انسانی دانشگاه‌ها را تشکیل می‌دهند. ایفای نقش اثربخش دانشگاه‌ها مستلزم طراحی و ارائه برنامه‌های آموزشی موثر از طریق مدیران و سیاست‌گذاران است که با اتخاذ تصمیمات مناسب جهت رفع نیازها و برآوردن انتظاراتشان اقدام کنند (Arefi 2023) زیرا شناسایی انتظارات دانشجویان پیشرفت علمی و نهایتاً توسعه را بدنبال خواهد داشت (Ghalamkari et al 2021).

برنامه‌های آموزشی اثربخش بر کیفیت آموزش عالی موثر است (Taylor 2010). از عوامل مهم افزایش کیفیت آموزش عالی کسب رضایت ذی‌نفعان است. دانشجویان از ذی‌نفعان حوزه آموزش عالی هستند. توجه به برآورده کردن انتظاراتشان باعث افزایش کارایی و بهبود کیفیت آموزش عالی شده (Mojarradi & Tohidlou, 2011, Kosari 2021, Ghoshnam 2017, Ghalamkari et al 2021) و بر مشارکت (longden 2006) و بهبود انگیزه آن‌ها (Ghalamkari et al 2021) موثر است. کیفیت آموزش عالی زمانی به حد مطلوب خواهد رسید که مهارت‌ها و دانشی که دانشجویان فرا می‌گیرند، نیازها و انتظارات جامعه را برآورده کند (Işık 2022). همچنین جهت فعال نگه داشتن محیط آموزش عالی لازم است انتظارات دانشجویان شناسایی گردند تا مسئولان بتوانند با داشتن برنامه‌ها و اهداف همسو با انتظارات در جهت تحقق این امر گام بردارند (Salimi et al 2018) بنابراین شناخت انتظارات دانشجویان که مهمترین ذی‌نفعان دانشگاه هستند و برنامه‌ریزی در جهت تحقق و کاهش فاصله انتظارات دانشجویان با آن چه در واقعیت اتفاق می‌افتد باید مورد توجه دست اندرکاران اداره دانشگاه‌ها باشد (Ghalamkari et al, 2021). زیرا ارزیابی انتظارات دانشجویان از خدمات آموزشی به منظور سنجش رضایت‌مندی آنان به مسئولان جهت برنامه‌ریزی آموزشی در سطح کلان کمک کرده، نهایتاً برنامه‌ها و اهداف همسو با انتظارات، به پویایی محیط

آموزشی منجر خواهد شد (Scott Kelos, 2008) و مدیران با آگاهی از انتظارات و برآورده کردن آن‌ها عملکرد مجموعه خود را بهبود می‌بخشند. با توجه به محوریت دانشجو به عنوان یکی از ارکان نظام آموزش عالی، توجه به انتظارات آن‌ها مسلماً از اولویت‌های دست‌اندرکاران دانشگاه‌هاست (Mahdizade et al 2012). یکی از مهمترین ذی‌نفعان دانشگاه دانشجویان هستند که به عنوان سرمایه‌های انسانی پس از فارغ التحصیلی نقش مهمی در توسعه کشور خواهند داشت. از آن‌جا که اولین گام برنامه‌ریزی، نیازسنجی به معنای شناسایی نیازها برای تعیین اهداف است، نیاز به بررسی انتظاراتشان احساس می‌گردد. زیرا شناسایی دقیق نیازهای دانشجویان و بررسی مزایا و معایب برنامه‌ها و تسهیلات موجود می‌تواند نتایجی مثمر ثمری از جمله ارتقاء ظرفیت کارایی نظام دانشگاهی را به دنبال داشته باشد.

براین اساس هدف از انجام این پژوهش بررسی و تحلیل دیدگاه‌ها و انتظارات دانشجویان می‌باشد. برای دستیابی به این هدف این پرسش مطرح شده است. انتظارات دانشجویان از دانشگاه فرهنگیان کدامند؟

پژوهش‌های پیشین نشان داده‌اند که امکانات بالای دانشگاه تصور بسیاری از دانشجویان قبل از ورود به دانشگاه است (Kosari & Khoshnam 2017) و خدمات آموزشی و پژوهشی ارائه شده در حد انتظاراتشان نیست (Alami, 2019). قوانین نظام آموزش عالی به صورت متمرکز تدوین می‌شود و ذی‌نفعان یا همان دانشجویان در تدوین آن نقشی ندارند (Ghalamkari et al, 2020). در برنامه‌های دانشگاهی نظراتشان کمتر اعمال شده و مورد غفلت قرار گرفته‌اند و به انتظاراتشان در مدیریت درون دانشگاهی توجهی نمی‌شود (Alami, 2019; Ghalamkari et al 2020). همچنین برنامه‌های آموزشی و درسی غالباً متناسب با نیازهای جامعه و فراگیران نمی‌باشد و مطالبی آموزش داده می‌شود که نیازی به آن نیست و مطالبی که مورد نیاز فارغ التحصیلان است مورد غفلت واقع می‌شود (Mohammadi et al 2014 & Ghalamkari & et al 2020). مهمترین دغدغه‌های دانشجویان که عدم رضایت آنان را به دنبال دارد، دغدغه‌های آموزشی و پژوهشی می‌باشد. دغدغه‌های آموزشی مربوط به روش‌های تدریس، منابع و امکانات آموزشی، (Alami Ghalamkari & et al 2020; Salimi et al 2016; Mahdizade et al 2012; Mahdizade et al 2019) محتوای آموزشی، ارزشیابی، برنامه‌ریزی آموزشی، مدیریت آموزشی و اهداف آموزش است (Mahdizade et al 2012; Ghalamkari et al 2020). طولانی بودن بعضی از دوره‌های آموزشی و غیر کاربردی بودن برخی از دروس تخصصی و عمومی از دیگر دغدغه‌های آموزشی مطرح شده توسط دانشجویان می‌باشد (Ghalamkari et al, 2016). (Salimi et al, 2016) مهمترین دغدغه‌های پژوهشی دانشجویان حمایت و هدایت مادی و معنوی از پژوهش را شامل می‌شود و یکی از کارکردهای دانشگاه فراهم کردن وضعیت مناسب برای پژوهش است (Salimi et al, 2016).

نظام یاددهی و یادگیری در دانشگاه‌ها باید اثربخش بوده و برنامه‌های آموزشی مبتنی بر مسائل واقعی جامعه باشد (Keykha et al, 2023). از مشکلات دانشجویان در دانشگاه‌ها عدم همخوانی فرایند یاددهی و یادگیری با بازار کار، فقدان دوره کارآموزی و مهارت‌آموزی مناسب، مسئله محور نبودن محتوای آموزشی، به روز نبودن مطالب آموزشی و مشکلات مربوط به برنامه‌ریزی می‌باشد (Hamedi et al, 2023). از نظر دانشجویان کسب مهارت‌های عملی نسبت به مهارت‌های تحقیقاتی اولویت دارد (Pitts & Margart, 2009). زیرا می‌خواهند دانشگاه آنان را برای کار آماده نماید (Gorgodzo et al, 2020). بنابراین انتظار دارند دانشگاه بر روی کسب مهارت و دانش آنان تمرکز کند و در دانشگاه اطلاعات بیشتری در مورد شغل آینده خود به دست آورند تا بتوانند به درستی در باره آن تصمیم‌گیری کنند (Hassel & Ridout, 2018). از دیگر اولویت‌های دانشجویان استفاده اساتید از روش‌های تدریس فعال دانشجو محور و سطح علمی بالای اساتید می‌باشد (Tamlinson et al, 2023; Mohammadi et al 2014; Salimi et al, 2016).

بخشی دیگری از انتظارات و مشکلات مربوط به فضای فیزیکی و رفاهی دانشجویان است و این امر ابعاد مختلفی نظیر امکانات فیزیکی، فضاهای آموزشی و تجهیزات، امکانات رفاهی خوابگاه‌ها، به روز بودن ساختمان‌ها و فضاهای سبز را در برمی‌گیرد. از دیدگاه دانشجویان یکی از ابعاد تصویر دانشگاهی دارای اهمیت، امکانات رفاهی و

تسهیلات اسکان است (Salimi et al, 2016). دانشجویان مشکلات و انتظارات مربوط به خوابگاه‌ها را نامتناسب بودن ظرفیت آن‌ها و کمبود امکانات رفاهی و مشکلات دسترسی به اینترنت می‌دانند (Khazaei et al, 2019). فضای کافی مکان‌هایی نظیر کتابخانه (Cheraghi et al, 2019)، آزمایشگاه، کلاس‌های درس، سلف سرویس و فضای سبز از دیگر انتظاراتشان از دانشگاه می‌باشد (Ghiasi Nadoshan, 2017). علاوه بر این ضعف در به کارگیری فضاهای آموزشی از قبیل عقب ماندگی از تکنولوژی روز دنیا، نبود امکانات آموزشی و فن‌آوری‌ها از نظر زیرساختی و برنامه‌های اجرایی، استاندارد نبودن و کهنه بودن ساختمان‌ها و کلاس‌های درس از مشکلات دانشگاه‌ها از دیدگاه دانشجویان است (Salimi et al, 2016; Barkhoda et al, 2023).

انتظارات و مشکلات دانشجویان از بعد مدیریتی دانشگاه، در تحقیقات پیشین مورد بررسی قرار گرفته است. تقویت ابعاد آموزشی غیررسمی (برگزاری همایش‌ها و سمینارهای علمی)، حمایت و هدایت مادی و معنوی از پژوهش، انگیزه و تقویت حس کاوشگری و تحقیق دانشجو و فراهم کردن امکانات برای پژوهش، تعاملات و همدلی مدیریت و سازمان دانشگاه با دانشجویان از انتظارات دانشجویان می‌باشد. مدیریت مشارکتی، انتقاد پذیری و انسجام سازمانی همگی دارای وضعیت نامناسبی از دیدگاه دانشجویان گزارش شده است (Salimi et al, 2016; Ghiasi Nadoshan, 2017). ضعف مدیریتی و کمبود اعتبارات و بودجه و عدم استفاده بهینه نهادهای فرهنگی و اجتماعی متولی فعالیت‌های فوق‌برنامه در سطح دانشگاه‌ها از فرصت‌ها و قابلیت‌های موجود از دیگر مشکلات مطرح شده دانشجویان می‌باشد (Arefi 2023, Alami, 2019).

انتظارات اخلاقی دانشجویان، توجه به ویژگی‌های شخصیتی اساتید (Salimi et al, 2016)، برخورد محترمانه اساتید، ایجاد محیط امن با ماهیت علمی دانش‌محور، رعایت شأن دانشجویان، وجود پرسنل پی‌گیر و با اخلاق ذکر شده‌اند. از دیگر انتظارات دانشجویان وجود واحدهای اختیاری، بهبود کیفیت زندگی، تامین رفاه و آرامش (Ghalamkari et al, 2021)، پاسخگویی دانشگاه به دانشجویان (Emanuel & Adams, 2006) و ایجاد رضایت اجتماعی (Arslan & Akkas, 2014) می‌باشد.

برای تحقق کیفیت در دانشگاه توجه به انتظارات ذی‌نفعان ضروری است. بنابراین شناخت انتظارات دانشجویان که مهمترین ذی‌نفعان دانشگاه هستند و برنامه‌ریزی در جهت تحقق انتظارات آن‌ها و کاهش فاصله انتظارات دانشجویان با آن‌چه در واقعیت اتفاق می‌افتد دارای اهمیت است. همچنین تضمین کیفیت خدمات در بخش‌های مختلف و طراحی برنامه‌ریزی‌های منسجم جهت نیل به پیشرفت همه جانبه برای ذی‌نفعان آموزش عالی از رسالت‌های اصلی نظام‌های آموزش عالی می‌باشد. تحقیقات پیشین اغلب با روش کیفی مصاحبه‌محور با سوالات از پیش طراحی شده در این حوزه انجام گرفته است. پژوهش حاضر پژوهشی کیفی با راهبرد تحلیل محتوای متون از پیش نوشته شده توسط دانشجویان است و از این نظر در نوع خود جدید است. زیرا جهت‌گیری احتمالی در ارتباط با انتظارات دانشجویان از طریق سوالات از پیش طراحی شده را القا نمی‌کند. بنابراین بررسی انتظارات دانشجویان جهت برنامه‌ریزی آموزشی موثرتر در پردیس شهید هاشمی‌نژاد دانشگاه فرهنگیان ضروری به نظر می‌رسد. بر این اساس هدف از انجام این پژوهش بررسی و تحلیل دیدگاه‌ها و انتظارات دانشجویان می‌باشد.

روش شناسی پژوهش

برای مطالعه حاضر جهت‌گیری معرفت‌شناختی انتخاب گردید. بنابراین از رویکرد کیفی و از راهبرد تحلیل محتوا استفاده شد. در این راهبرد پژوهشگران از بکار گرفتن مقوله‌های از پیش تعیین شده خودداری می‌کنند و مقوله‌ها از داده‌ها استخراج می‌شوند. تحلیل محتوا با خوانش دقیق متون آغاز می‌شود و سعی در کشف محتوای مکنون و یا کمتر مشخص موجود است. در مرحله تجزیه و تحلیل داده‌ها طبقات یا کدهایی ایجاد می‌شود که مضامین را تشکیل می‌دهند. در نتیجه یک تحلیل محتوا به صورت اقلامی می‌تواند گفتمان بزرگتری را نمایان کند. طبقات شناسایی شده از داده‌ها مفاهیم انتزاعی‌تری را نشان می‌دهند. شناسایی مضامین طبقات تکرار می‌گردد. بنابراین

زمانی که محقق متون را بیشتر تجزیه و تحلیل می‌کند به بازنگری طبقات شناسایی شده در گذشته می‌پردازد و آن‌ها ادغام یا تقسیم بندی می‌کند و یا تناقض‌ها را حل می‌کند (Mohammadzadeh & et al, 2014). از آنجا که این مطالعه قصد داشت از تجارب زیسته دانشجویان، انتظاراتشان را جهت برنامه ریزی موثرتر دانشگاهی بکاو، روش تحلیل محتوا مناسب‌ترین راهبرد تشخیص داده شد. میدان تحقیق دانشجویان دانشگاه فرهنگیان پردیس شهید هاشمی‌نژاد بود. مشارکت‌کنندگان در پژوهش دانشجویان ترم اخراکارشناسی رشته آموزش ابتدایی به تعداد ۳۸۳ نفر در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ بودند. نمونه‌گیری به شیوه هدفمند ملاک‌محور تا حد اشباع داده‌ها انجام شد. نمونه‌گیری هدفمند نوعی نمونه‌گیری است که در آن مواردی که از لحاظ هدف‌های تحقیق کیفی اطلاعات غنی در بردارند انتخاب می‌شوند (Gall & et al, 2019). بنابراین جمع‌آوری داده‌ها تا زمانی ادامه پیدا کرد که داده جدیدی از متون نوشته شده دانشجویان به دست نیامد.

انتظارات دانشجویان برحسب گزارشات پایانی درس "کارنمای معلمی" که در آن بر اساس سرفصل درس "مجموعه تجربیات کسب شده در طول دوره آموزشی در دانشگاه" توسط دانشجویان نگارش می‌شود و از نوع خودکاوی روایتی است، مورد بررسی قرار گرفت. در قسمتی از سرفصل درس از دانشجویان خواسته شده است "انتظارات اولیه در بدو ورود به دانشگاه، تجارب زیسته در حین تحصیل، تحلیل رخدادها در فرایند تحصیل، بررسی و تحلیل دانش کسب شده و مهارت‌های فراگرفته در حین تحصیل"، نگارش شود.

گزارشات پایانی ۳۶ دانشجوی بررسی و تا زمان دستیابی به اشباع نظری در داده‌ها ادامه یافت. انتظارات دانشجویان در شش طبقه شامل: فضا و تجهیزات، وضعیت آموزشی، نحوه ارتباط با دانشجو، برنامه‌درسی و سرفصل‌ها و دروس، ارزشیابی و امکانات و حمایت‌های پژوهشی و علمی گنجانده شد.

پس از جمع‌آوری گزارشات پایانی درس کارنمای معلمی دانشجویان بخش "انتظارات اولیه در بدو ورود به دانشگاه" از هر گزارش انتخاب و سپس خواندن و بازخوانی مکرر گزارشات توسط محققان انجام شد. گزاره‌ها و عبارات مهم از متون استخراج و نهایتاً واحدهای معنایی بدست آمد. محققان اشتراکات واحدهای تحلیل را استخراج و واحدهای مشترک برای تشکیل مولفه‌های ثابت، دسته‌بندی شدند. سپس عبارات تکراری و دارای هم‌پوشانی حذف شدند و مولفه‌های ثابت تجربیات مشارکت‌کنندگان بدست آمد. خوشه‌بندی مولفه‌های ثابت به مضمون اصلی ادامه یافت. همچنین ذکر نقل قول‌های دانشجویان از انتظارات اولیه‌شان از دانشگاه فرهنگیان نوشته شد و سپس نموداری از توصیف ترکیبی پدیده در قالب شرایط زمینه‌ای و ساختاری برای درک بهتر انتظارات دانشجویان طراحی شد.

جهت به دست آوردن روایی با ارایه مقولات توصیف شده به ۱۰ نفر از دانشجویان نویسنده گزارشات درس کارنمای معلمی، دقت دسته‌بندی کدگذارها مورد بررسی قرار گرفت و تایید شد. همچنین جهت بررسی پایایی یافته‌ها از کدگذارها خواسته شد داده‌ها را دوباره در زمان‌های مختلف به صورت جداگانه کدگذاری کنند. پس از بررسی مجدد کدگذاری‌های صورت گرفته همگرایی مناسب بین کدگذاری‌های قبلی و مجدد بیانگر پایایی نتایج بود. تکرارپذیری نشانگر همخوانی مشترک ذهنی یا همان پایایی در بین کدگذاران یا باز بینی توسط همکار می‌باشد. بنابراین وقتی تکرارپذیری یافته‌ها در یک تحقیق وجود دارد به معنای ضریب توافق بالا میان افراد مختلفی است که داده‌ها را کدگذاری کرده‌اند (Krippendorff, k, 2004).

یافته‌ها

یافته‌های حاصل از گزارشات دانشجویان آموزش ابتدایی در درس کارنمای معلمی نشان می‌دهد انتظارات دانشجویان در بدو ورود به دانشگاه فرهنگیان را می‌توان در دو دسته کلی طبقه‌بندی نمود: مضامین مرتبط با بعد اداری و مالی و مضامین مرتبط با بعد آموزشی.

انتظارات دانشجویان با مضامین مرتبط با دسته اداری و مالی را می‌توان در سه محور عمده دسته‌بندی نمود. الف) فضا و تجهیزات (شامل فضای فیزیکی و خدمات و تجهیزات آموزشی)، ب) نحوه ارتباط با دانشجو (شامل رعایت حال و شأن دانشجو در خصوص ارتباط مسئولان با دانشجو و چگونگی انتخاب واحد)، ج) امکانات و حمایت‌های پژوهشی و علمی (حمایت‌های علمی دانشگاه در خصوص برگزاری همایش‌های علمی و غنی سازی اوقات فراغت).

همچنین انتظارات دانشجویان در ارتباط با مضامین دسته آموزشی در سه محور عمده بیان شده است: الف) وضعیت آموزش (شامل استادان و اشنایی با تکنولوژی آموزشی)، ب) برنامه درسی و سرفصل دروس (شامل دانش محتوایی و وضعیت صلاحیت‌های معلمی)، ج) ارزشیابی (شامل حفظ ارزش‌ها و ارزشیابی مناسب دانشجو در طول ترم).

جدول ۱- مضامین، مولفه‌های ثابت، واحدهای معنایی و نمونه ای از نقل قول‌ها در مقوله ی اداری و مالی

مضامین	مولفه‌های ثابت	واحدهای معنایی	نمونه ای از نقل قول‌ها
فضا و تجهیزات	فضای فیزیکی	ظرفیت اتاق‌ها فضای کافی و مناسب	سال اول ورود به دانشگاه واسکان دهی خوابگاه، خوابگاه دانشجویی از شرایط مطلوبی برخوردار نبود. انتظار داشتم در هنگام ورود با یک دانشگاه به معنای واقعی روبه رو شوم چه از لحاظ کادر اداری و چه از لحاظ ظاهر ساختمان وامکانات. (کد ۱۰ و مضمون مشابه در کد ۱۰) انتظار داشتم فضای خوابگاهی و امکانات رفاهی بتواند آرامش و نیازهای زیستی دانشجویان را فراهم کند مثلا تعداد دانشجویان هر اتاق متناسب با فضای اتاق، کیفیت خوب غذا در سلف از جمله انتظارات اولیه من از امکانات آموزشی و رفاهی بود. (کد ۲۲ و مضمون مشابه در کد ۲۴) از جمله انتظاراتی که نسبت به فضای دانشگاه فرهنگیان داشتم. داشتن فضای‌های بزرگ تر سرسبز تر و شادتری بود (کد ۲۳ و مضمون مشابه در کد ۲۸) در خوابگاه ه اتاق‌ها به صورت سه یا چهار نفر باشد و نکات بهداشتی و رعایت آن در اولویت باشد. (کد ۲۵) قبل از ورود به دانشگاه، انتظار محیطی فراخ و گسترده با معماری خاص ایرانی داشتم که متفاوت از سایر دانشگاه‌های امروزی، با اقتباس از معماری غربی بنا شود. (کد ۲۸ و مضمون مشابه در کد ۱) قبل از ورود به دانشگاه تصور می‌کردم دانشگاه مکانی است دارای ساختمان‌های متفاوت و امکانات زیاد (کد ۳۱ و مضمون مشابه در کد ۱۰ و ۱)
اداری و مالی	سیستم وتجهیزات کلاس درس کتابخانه بزرگ		تصور من از دانشگاه فرهنگیان یک دانشگاه بزرگ با تمامی امکانات علمی و رفاهی بود. (کد ۲۳ و مضمون مشابه در کد ۱) فکر می‌کردم که کلاس‌های درس دانشگاه فرهنگیان با کلاس‌های درس دانشگاه‌های دیگر تفاوت اساسی خواهد داشت. کلاس‌های درس به امکانات از قبیل کامپیوتر، اینترنت، ویدئو پروژکتور و ... که اساس و نیاز یک کلاس درس در دانشگاه هستند، مجهز خواهند بود. (کد ۷ و مضمون مشابه در کد ۹ و ۲۲) انتظار داشتم هر کلاس مجهز به سیستم و دیتا باشد. (کد ۲۲ و مضمون مشابه در کد ۷)

<p>کلاس‌ها را با تجهیزات کامل تصور می‌کردم و گمان می‌کردم با کلاس‌های دبیرستان بسیار متفاوت است. (کد ۲۵ و مضمون مشابه در کد ۷)</p> <p>انتظار داشتم که دانشگاه فرهنگیان دارای کتابخانه بزرگ باشد که در آن بتوان انواع کتب در زمینه تعلیم و تربیت و استفاده از روشها و فنون نوین تدریس یافت کرد که تا حدودی این امر در دانشگاه ما وجود داشت. (کد ۷ و مضمون مشابه در کد ۹)</p> <p>انتظار داشتم که دانشگاه فرهنگیان دارای کتابخانه بزرگ باشد که در آن بتوان انواع کتب در زمینه تعلیم و تربیت و استفاده از روشها و فنون نوین تدریس یافت کرد. (کد ۷ و مضمون مشابه در کد ۹)</p> <p>انتظار داشتم برای آگاهی از علوم روز و آخرین دستاوردهای علمی کتابخانه ای با منابع غنی در اختیار دانشجویان قرار گیرد. (کد ۹ و مضمون مشابه در ۷)</p> <p>انتظار داشتم کتابخانه مجهزی در آن وجود داشته باشد که هر نوع کتاب و مقاله و پایان‌نامه و ... در آن پیدا می‌شود. (کد ۲۴ و مضمون مشابه در کد ۷ و ۹)</p>		<p>خدمات و تجهیزات آموزشی</p>		
<p>انتظار داشتم مسئولان دانشگاه بیشتر به دانشجویان اهمیت دهند و برخورد مناسبی در شأن یک دانشجو معلم داشته باشند. (کد ۶ و مضمون مشابه در کدهای ۲۴ و ۶)</p> <p>انتظار داشتم مسئولان دانشگاه با دانشجویان ارتباط موثر و صمیمانه ای برقرار کنند تا ما به عنوان معلمان آینده از آنها الگو بگیریم. (کد ۶ و مضمون مشابه در کدهای ۱ و ۲۴)</p> <p>انتظار پاس‌خگویی بسیار سریع و محترمانه از سوی مسئولین به سبب ارج نهادن به معلمین آینده را داشتم. (کد ۲۴ و مضمون مشابه در کدهای ۱ و ۶)</p> <p>مسئولین دانشگاه رفتاری محترمانه با دانشجویان داشته باشند و به خواسته‌ها و پیشنهادات آن‌ها اهمیت دهند. (کد ۲۷ و مضمون مشابه در کد ۱)</p> <p>بتوانم به طور آزادانه انتخاب واحد انجام دهم. (کد ۲۷ و مضمون مشابه در کد ۳)</p> <p>توقع داشتم به عنوان دانشجو بتوانم آزادانه به انتخاب واحد و گزینش اساتید پردازم. (کد ۳ و مضمون مشابه در کد ۵)</p> <p>تصور من این بود که قرار است انتخاب واحد داشته باشیم و خودمان دروس و ساعات کلاس‌هایمان در دانشگاه را انتخاب کنیم. (کد ۲۳ و مضمون مشابه در کد ۵ و ۳)</p> <p>دانشجوی شماره ۵ یکی از انتظارات دیگری که بنده داشتم این بود که در این دانشگاه همانند سایر دانشگاه‌ها در سطح کشور، خود دست به انتخاب واحد می‌زنم و هرترم با دست باز به انتخاب واحد می‌پردازم. (کد ۵ و مضمون مشابه در کد ۳)</p> <p>همچنین از سیستم آموزشی این انتظار را داشتم که بتوان به راحتی در آن انتخاب واحد کرد. انتظار داشتم که انتخاب واحد دانشگاه فرهنگیان همانند سایر دانشگاهها به راحتی انجام شود و انتخاب درس و</p>	<p>ارتباط مسئولان با دانشجو</p> <p>انتخاب واحد توسط دانشجو</p>	<p>رعایت حال و شأن دانشجو</p>	<p>نحوه ارتباط با دانشجو</p>	

<p>استاد مورد نظر در اختیار خود دانشجو باشد. (کد ۷ و مضمون مشابه در کدهای ۳ و ۵)</p>			
<p>غنی سازی اوقات فراغت دانشجویان و ایجاد شادابی و نشاط از طریق مسابقات ورزشی و علمی گوناگون ۳. برگزاری همایشات و اردوهای مختلف در جهت بالا بردن توانمندی‌های ما برای معلمی نسل آینده ۴. برخورداری از امکانات رفاهی، پژوهشی و علمی مناسب و در خور دانشجو معلمان (کد ۴ و مضمون مشابه در کد ۷ و ۲۹) فکر می‌کردم؛ دانشگاه باید محلی برای تفریح دانشجویان؛ تدارک دیده باشد تا دانشجویان بتوانند اوقات فراغت خود را در آنجا سپری کنند. (کد ۲۹ و مضمون مشابه در کد ۷ و ۴) از لحاظ فرهنگی انتظار داشتم نشستی‌ها، کنفرانس‌ها، کارگاه‌ها و انجمن‌های زیادی برگزار شود که هر کسی به فراخور نیاز و علاقمندی‌اش بتواند شرکت و یا فعالیت کند. (کد ۲۴ و مضمون مشابه در کد ۴ و ۶) انتظار داشتم دانشگاه با برگزاری کارگاه‌ها، مهارت‌های خودشناسی، افزایش عزت نفس و فن بیان را به ما آموزش دهد و برای بهتر شدن ما معلمان تلاش کند. (کد ۶ و مضمون مشابه در کد ۲۴ و ۴)</p>	<p>غنی سازی اوقات فراغت برگزاری همایش‌های علمی</p>	<p>حمایت‌های علمی دانشگاه</p>	<p>امکانات و حمایت‌های پژوهشی و علمی</p>

جدول ۲- مضامین، مولفه‌های ثابت، واحدهای معنایی و نمونه ای از نقل قول‌ها در مقوله ی آموزشی

نمونه ای از نقل قول‌ها	واحدهای معنایی	مولفه‌های ثابت	مضامین
<p>انتظار داشتم که با جدیدترین و مفیدترین فناوری‌های روز دنیا آشنا شوم و چگونگی بهره گیری از آنها را در این دانشگاه به من آموزش دهند. (کد ۲۱) داشتن اساتید مجرب و کار آزموده و مسلط به روشهای جدید با سطح علمی بالا (کد ۱ و مضمون مشابه در کدهای ۷ و ۹) وجود اساتید باتجربه و کاربرد و با سطح علمی بالا در دانشگاه فرهنگیان مهم ترین انتظاری بود که داشتم چراکه امر تعلیم و تربیت بسیار مهم و تأثیرگذار بر بنیان یک ملت است. (کد ۷ و مضمون مشابه در کد ۱) در نهایت انتظار داشتم اساتیدی با علم روز و مهارت داشته باشم. (کد ۲۴ و مضمون مشابه در کد ۷ و ۱)</p>	<p>آشنایی با بکارگیری فناوری‌های روز دنیا داشتن اساتید سطح بالا</p>	<p>آشنایی با تکنولوژی آموزشی</p>	<p>آموزشی</p>
<p>در مورد شیوه‌های تدریس نیز تصور می‌کردم شیوه‌هایی فراتر و بروز تر از روش‌هایی که به ما درس دادند و ما خواندیم فرا بگیریم و روش‌هایی جدای از سخنرانی و روش‌های تدریس مطابق با روش‌های بروز کشورهای پیشرفته دنیا باشد. (کد ۲۸ و مضمون مشابه در کد ۲۹)</p>	<p>روش تدریس مناسب و به روز</p>	<p>وضعیت آموزشی استادان</p>	<p>آموزشی</p>

انتظار داشتم که آموزش دانشگاه برای آموزش واحدهای درسی از اساتید مجرب و متخصص استفاده کند تا مهارت‌های معلمی را بهتر بیاموزم. (کد ۹ و مضمون مشابه در کدهای ۱۰ و ۷)

مثلاً در زمینه علمی این‌طور تصور می‌کردم که تمامی استادانش دارای درجه و موقعیت علمی بالا نظیر هیئت‌علمی بودن و یا از نظر فکری و اخلاقی به درجات احسن رسیده باشند. از لحاظ اخلاقی بدین معنا که استاد برای خود و دانشجو احترام ویژه قائل شود. (کد ۷ و مضمون مشابه در کدهای ۱۰، ۷ و ۲۴)

یکی از انتظارات من از اساتید دانشگاه فرهنگیان اجرای عملی مباحث بود، اگر قرار بر فراگیری الگوهای مختلف در درس روش‌ها و فنون تدریس است، بنظر من روش سخنرانی اساتید، برای معرفی روش‌های فعال تدریس مناسب نمی‌باشد و چه بسا یک حالت شعارگونه به خود می‌گیرد. (کد ۲۹ و مضمون مشابه در کد ۲۸)

ولی من این انتظار را داشتم که اساتید دانشگاه فرهنگیان علاوه بر تدریس، به دانشجو معلمان تمرین معلمی نیز بدهند (کد ۷ و مضمون مشابه در کد ۲۱).

به هر حال اساتید دانشگاه فرهنگیان وظیفه‌ی تربیت معلمان آینده را دارند و باید علاوه بر مطالب علمی، به دانشجو معلمان تکنیک‌های معلمی و تجارب خود را نیز یاد بدهند. (کد ۲۱ و مضمون مشابه در کد ۷).

قبل از ورود به دانشگاه فرهنگیان، انتظار داشتم که دانشگاه مرا فرد توانمندی بسازد تا بتوانم معلم خوب و کارآمدی باشم. در وهله اول انتظار داشتم که مفهوم تعلیم و تربیت را به من آموزش دهد تا درک صحیحی از آن داشته باشم و مهمترین مسئولیت خود که همان تعلیم و تربیت است را به طور کارآمد و شایسته، انجام دهم. همچنین راه‌حلهایی را به من بیاموزند که به کمک آنها، دانش آموزان را از نظر اخلاقی، رفتاری و مذهبی پرورش دهم. (کد ۶ و مضمون مشابه در کدهای ۲۳ و ۲۴)

انتظار داشتم دوره‌های کارورزی برگزار شود و اینکه ما در این دوره‌ها شرکت کنیم و مسائل و نواقصی که در زمینه تعلیم و تربیت داریم با اساتید در میان گذاشته و از نظرات و تجربیات ایشان جهت رفع این مسائل بهره‌مند شویم که بیشتر در این دوره تأکید بر کمیت و پر کردن برگه‌ها بود و کیفیت و برنامه‌ریزی لازم به منظور استفاده بهتر از این دوره صورت نگرفت (کد ۷ و مضمون مشابه در کد ۲۹).

تصور می‌کردم که کارورزی در اولویت‌های اصلی آموزشی قرار بگیرد (کد ۲۹ و مضمون مشابه در کد ۷).

انتظار داشتم درس‌ها و واحدهایی که می‌گذرانم بیشتر عملی و کاربردی باشند. (کد ۹ و مضمون مشابه در کد ۹)

انتظار داشتم درس را به صورت عملی و کاربردی بیاموزم و از حفظ کردن یک سری اطلاعات بدون کاربرد بپرهیزم. (کد ۹ و مضمون مشابه در کد ۱)

آموزش مهارت‌های معلمی

برگزاری دوره‌های کارورزی مناسب

دانش محتوایی کاربردی بودن دروس

برنامه درسی و سرفصل دروس

پرهیز از تئوری بودن صرف دروس

انتظار می‌رفت واحدهای عملی و حضور در مدارس بیشتر باشد تا بتوانیم از تجربه‌ی همکاران بزرگوار به خوبی بهره‌بریم. (کد ۱۸ و مضمون مشابه در کد ۲۲)

انتظار داشتم دروس مورد نظر در دانشگاه فرهنگیان بیشتر به صورت عملی و کاربردی باشد تا بتوانیم به صورت ملموس و عینی تجربه‌ی کسب کنیم، نه اینکه تعداد دروس تئوری زیاد باشد که تاثیر زیادی بر عملکردمان نداشته باشد. (کد ۲۲ و مضمون مشابه در کد ۱۸)

سرفصل دروس

آنچه بیشتر دیده شد و به قوی سرفصل‌های تعیین شده بیشتر حالت تئوری داشت. (کد ۹ و مضمون مشابه در کد ۲۴)

انتظار داشتم دروس و سرفصل‌هایی که برای ما تدارک داده می‌شود هم، از حیث کاربردی بودن و مهم بودن برجسته باشند و در یک کلام از بیهوده‌گویی و مکرر گویی به دور باشند. گمان می‌کردم آموزش‌ها بسیار کاربردی‌تر و عملی‌تر انجام بشوند. (کد ۲۲ و مضمون مشابه در کد ۲۴، ۹)

در ابتدا انتظار داشتم تا چگونگی معلمی کردن را به صورت عملی به ما بیاموزند، ما واحدهای تئوری زیادی را خواندیم که در عرصه‌ی عمل متأسفانه صورت نگرفت. (کد ۳۰ و مضمون مشابه در کد ۹)

بنابراین اهمیت این شغل ایجاب می‌کرد که این دانشگاه واحدهای درسی کارآمد و مفیدی که برای حرفه‌ای شدن معلم لازم است را در چارت انتخاب واحد هر رشته بگنجانند، اما در ترم یک با دیدن چارت انتخاب واحد رشته آموزش ابتدایی حیرت زده شدم که بعضی از دروس به نوعی ارتباط زیادی با رشته ما نداشت و تعداد واحد زیادی را به خود اختصاص داده بود و در برابر یک درس کاربردی یک واحدی، گاهی ۳ واحدی بود و جای خالی بعضی از دروس و مهارت‌هایی مثل فن بیان در چارت درسی احساس میشد. (کد ۶ و مضمون مشابه در کد ۲۲)

بعد از تمام شدن تحصیل به یک معلم پربر از لحاظ علمی تبدیل شوم. (کد ۱۰ و مضمون مشابه در کد ۲۳)

انتظار داشتم که دانشگاه بتواند مرا فرد توانمندی بسازد تا بتوانم معلم خوب و کارآمدی باشم. تصور می‌کردم دانشگاه فرهنگیان بتواند تمام نیازهای من را برای ورود به حرفه معلمی برآورده سازد. (کد ۲۴ و مضمون مشابه در کد ۲۴)

در نهایت انتظار داشتم با آمدن به این دانشگاه و بعد از ۴ سال درس خواندن برای معلمی واقعا آماده باشم و تجربه و علم زیادی را بدست آورده باشم. (کد ۲۴ و مضمون مشابه در کد ۲۳ و ۱۰)

وضعیت
صلاحیت‌های
علمی

تبدیل شدن به
یک معلم پربر

ایجاد زمینه
خلاقیت در
دانشجو

آشنایی با شیوه
ی مدیریت
کلاسی در
دبستان

به‌طورکلی انتظار داشتیم بعد از گذراندن این چهار سال تحصیلی هر آنچه که باید و شاید در حوزه دانش مهارت و تخصص معلمی هست را آموخته و دغدغه هیچ چیز دیگری را نداشته باشند یعنی آن‌چنان به حرفه معلمی تسلط یافته باشم که به یک خیره‌جوان در کار خودم تبدیل‌شده باشم. (کد ۲۴ و مضمون مشابه در کد ۲۳)

انتظار داشتیم علاوه بر آموزش فنون و روش‌های معلمی به صورت علمی و عملی، از بعد روانشناسانه نیز تخصص یابم. و در آینده بتوانم به معلم محبوب و حرفه‌ای تبدیل شوم (کد ۵).

انتظار داشتیم در پایان چهار سال به معلمی تبدیل شوم که به همه‌ی مهارت‌های معلمی واقف است و در عمل آنها را به کار می‌گیرد. انتظار داشتیم در نهایت به معلمی تبدیل شوم که از نظر علمی و اخلاقی بهترین باشد. (کد ۶ و مضمون مشابه در کد ۵)

انتظار داشتیم معلمی شوم که در آینده بر اساس روش‌های نوین تدریس کند و دانش آموزان از بودن در آن کلاس و یادگیری لذت ببرند (کد ۶ و مضمون مشابه در کد ۵).

قبل از ورود به دانشگاه فرهنگیان، انتظار داشتیم که دانشگاه بتواند مرا فرد توانمندی بسازد تا بتوانم معلم خوب و کارآمدی باشم. در وهله اول انتظار داشتیم که مفهوم تعلیم و تربیت را به من آموزش دهد تا درک صحیحی از آن داشته باشم و مهمترین مسئولیت خود که همان تعلیم و تربیت است را به طور کارآمد و شایسته، انجام دهم. همچنین راه‌حلهایی را به من بیاموزند که به کمک آنها، دانش آموزان را از نظر اخلاقی، رفتاری و مذهبی پرورش دهم (کد ۶ و مضمون مشابه در کدهای ۲۳ و ۲۴).

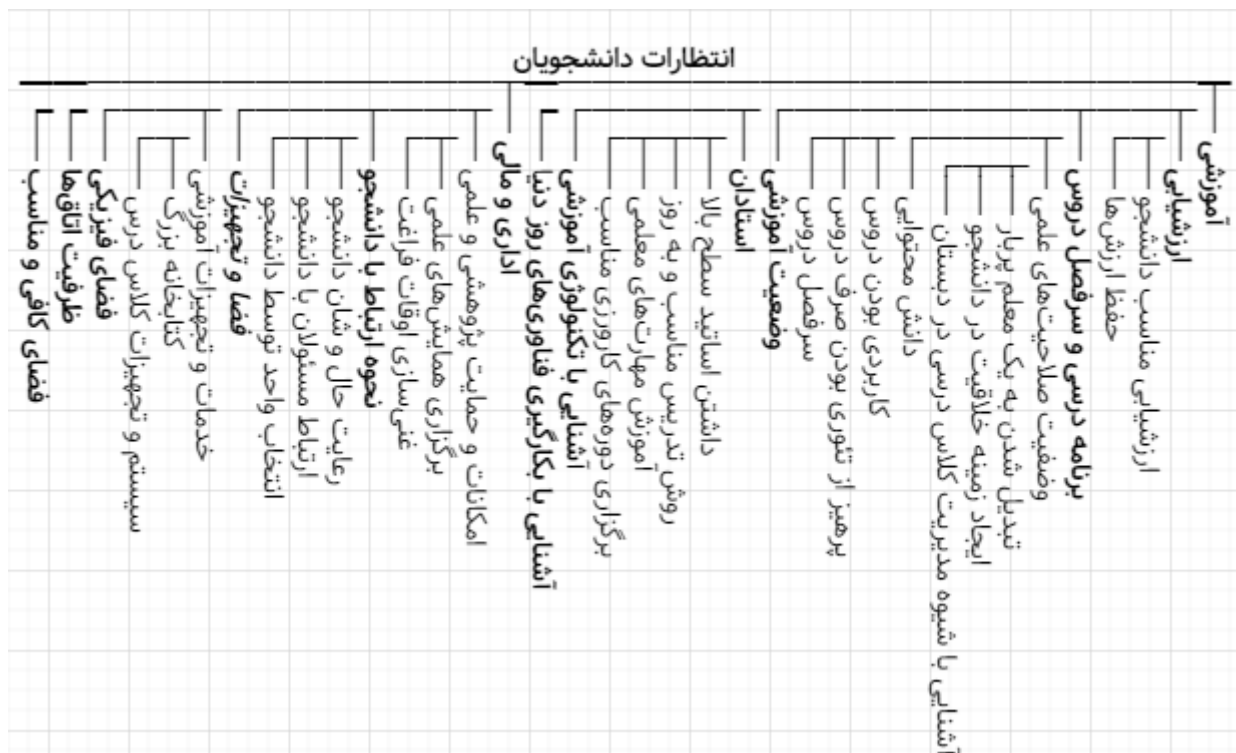
انتظار داشتیم زمینه خلاقیت و تولید نظرات علمی وجود داشته باشد (کد ۷ و مضمون مشابه در کد ۲۵).

انتظار داشتیم که شیوه‌های خلاقانه مدیریت کلاس و سازماندهی آموزشی را در سطح بالاتر مشاهده کنم (کد ۲۵ و مضمون مشابه در کد ۷).

علاوه بر اینها، شیوه مدیریت کلاس، برقراری ارتباط با دانش آموزان، شیوه‌های نوین تدریس، نحوه ارزیابی میزان یادگیری دانش آموزان و ... را به دانشجو معلمان آموزش دهند (کد ۴ و مضمون مشابه در کد ۹).

انتظار داشتیم، شیوه مدیریت کلاس، برقراری ارتباط با دانش آموزان، شیوه‌های نوین تدریس، نحوه ارزیابی میزان یادگیری دانش آموزان و ... را به دانشجو معلمان آموزش دهند (کد ۴ و مضمون مشابه در کد ۹).

ارزشیابی	ارزشیابی از دانشجو	۱. ارزشیابی مناسب جهت حفظ ارزش‌ها توسط دانشجویان	همه دانشجویان همانطور که از فیلترهای یکسانی همگی رد شده ایم بعد از گزینش به همان صورت باشند و نه فقط حفظ ظاهر. (کد اومضمون مشابه در کد ۷)
ارزشیابی	۲. ارزشیابی مناسب دانشجو در طول ترم	در ارزشیابی از آموخته‌های ما، عمدتاً از هدف‌های شناختی در سطح دانش و فهمیدن صورت می‌گرفت و مفهوم ارزشیابی توصیفی به خوبی در ذهن ما شکل نگرفت. (کد ۱۸ اومضمون مشابه در کد ۷)	

شکل ۱- نمودار توصیف ترکیبی انتظارات ساختاری و اداری و آموزشی دانشجویان

بحث و نتیجه گیری

در ارتباط با سوال پژوهش انتظارات دانشجویان به دو دسته کلی اداری و مالی و آموزشی طبقه‌بندی شدند. دسته اداری و مالی در سه محور دسته‌بندی شدند: الف) فضا و تجهیزات (شامل فضای فیزیکی و خدمات و تجهیزات آموزشی)، ب) نحوه ارتباط با دانشجو (شامل رعایت حال و شان دانشجو در خصوص ارتباط مسئولان با دانشجو و چگونگی انتخاب واحد)، ج) امکانات و حمایت‌های پژوهشی و علمی (حمایت‌های علمی دانشگاه در خصوص برگزاری همایش‌های علمی و غنی سازی اوقات فراغت). محور آموزشی نیز در سه محور طبقه‌بندی شدند: الف) وضعیت آموزش (شامل استادان و آشنایی با تکنولوژی آموزشی)، ب) برنامه درسی و سرفصل دروس (شامل دانش محتوایی و وضعیت صلاحیت‌های معلمی)، ج) ارزشیابی (شامل حفظ ارزش‌ها و ارزشیابی مناسب دانشجو در طول ترم).

ابتدا دسته اداری و مالی و سپس دسته آموزشی گزارش می‌شوند.

نتایج پژوهش حاضر همسو با یافته‌های پژوهش Ghiasi Nadoshan (2017) می‌باشد که در پژوهش خود نشان دادند انتظارات دانشجویان از بعد فیزیکی و امکانات مکان‌هایی مثل کتابخانه، آزمایشگاه، کلاس‌های درس، سلف سرویس، فضای سبز و غیره و همدلی مدیریت و سازمان دانشگاه با دانشجویان را در بر می‌گیرد.

در تحلیل نتایج این پژوهش که نتایج پژوهش‌های (Kosari Salimi et al 2016; &khoshnam 2017; Khorasani et al 2022; Ghalamkari et al 2021) مؤید آن است خدمات کتابخانه ای، رفاهی و اداری و فضای کالبدی و فیزیکی و بهبود کیفیت خدمات، عوامل مهمی برای برآوردن انتظارات دانشجویان و رضایت‌مندی آنان می‌باشند. خدمات رفاهی، ظرفیت خوابگاه‌ها، امکانات و تجهیزات آموزشی دارای بیشترین نقش در تبیین انتظارات دانشجویان هستند. همچنین نتایج پژوهش (Ghalamkari et al 2021) همسو با یافته‌های پژوهش حاضر است که در آن دانشجویان بر اهمیت جایگاه و نقش دانشجو تأکید داشته، همدلی و همکاری بین دانشجویان و دانشگاه را نشانه وجود اعتماد در فضای دانشگاهی می‌دانند و رعایت حال، شان و منزلت دانشجو، وجود پرسنل پی گیر و با اخلاق، وجود واحدهای اختیاری و قائل شدن حق انتخاب را از انتظارات دانشجویان برمی‌شمرد.

در تحلیل یافته‌های پژوهش که توسط یافته‌های (Isik 2022; Arefi 2023; Salimi et al 2018) پشتیبانی می‌شود انتظارات دانشجویان از آموزش عالی شامل استفاده از فرصت‌های اجتماعی، ورزشی، پژوهشی و تقویت ابعاد آموزش غیررسمی شامل همایش‌ها و سمینارهای علمی می‌باشد. همچنین انتظار دارند نهادهای فرهنگی و اجتماعی متولی فعالیت‌های فوق برنامه در سطح دانشگاه‌ها از فرصت‌ها و قابلیت‌های موجود در این رابطه باید به خوبی استفاده کنند.

در دسته آموزشی انتظارات دانشجویان حول سه محور طبقه‌بندی شدند: الف) وضعیت آموزش (شامل استادان و آشنایی با تکنولوژی آموزشی)، ب) برنامه درسی و سرفصل دروس (شامل دانش محتوایی و وضعیت صلاحیت‌های معلمی)، ج) ارزشیابی (شامل حفظ ارزش‌ها و ارزشیابی مناسب دانشجو در طول ترم). در محور وضعیت آموزش یافته‌ها انتظارات دانشجویان را در دو مقوله استادان و بکارگیری تکنولوژی آموزشی نشان می‌دهد. انتظارات دانشجویان در مقوله اساتید داشتن اساتید با سطح علمی بالا، داشتن روش‌های تدریس مناسب، آموزش مهارت‌های معلمی و برگزاری دوره‌های کارورزی مناسب می‌باشد و مقوله آشنایی با تکنولوژی آموزشی آشنایی با بکارگیری فناوری‌های روز دنیا را در برمی‌گیرد.

در تحلیل نتایج پژوهش که نتایج پژوهش‌های (Tamlison & et al 2023; Salimi & et al 2018; Salimi & et al 2016) مؤید آن است می‌توان گفت انتظار دانشجویان استفاده از روش‌های تدریس فعال و مناسب، سطح علمی به روز مدرسان و اساتید، تدریس دروس مرتبط با حوزه تخصصی و تحصیلات اساتید و استفاده از منابع به روز و

متنوع هنگام تدریس است. همچنین در تحلیل این نتایج همچون نتایج پژوهش (Safarnavadeh & et al 2019; Merghati khoii & et al 2013) می‌توان گفت انتظار دانشجویان برگزاری دوره‌های کارورزی مناسب و استفاده از استادان راهنمای توانمند برای ارائه این درس است. دانشجویان معتقدند زمان زیادی را صرف گزارش‌نویسی می‌کنند.

یافته‌های پژوهش توسط مطالعات (Salimi & et al 2018; Gorgodze 2020) که می‌گویند دانشجویان انتظار دارند اساتید بر روی مهارت و کسب دانش دانشجویان تمرکز کنند و برگزاری دوره‌های عملی مناسب و مرتبط با مهارت‌های معلمی را از دغدغه‌ها و انتظارات دانشجویان ذکر کرده‌اند، پشتیبانی می‌شود.

در تفسیر یافته‌های پژوهش که نتایج پژوهش‌های (Barkhoda & et al 2023; Salimi & et al 2018) مؤید آن است بکارگیری فناوری‌های نوین توسط اساتید اثربخش است و بالا بردن کیفیت تدریس و آموزش را به دنبال دارد. همچنین از نظر دانشجویان مهم بوده و در دیدگاه دانشجویان نسبت به دانشگاه دخیل می‌باشد.

در تحلیل یافته‌های این پژوهش همچون یافته‌های (Mahdizade & et al 2012; Mohammadi & et al 2014; Salimi & et al 2018; Merghati khoii & et al 2013; Salimi & et al 2016, Ghiasi Nadoshan 2017; Ghalamkari & et al 2021) می‌توان گفت دانشجویان کاربردی بودن دروس، ارائه دروس مرتبط با سرفصل‌ها، انطباق دروس با نیازها، ارائه دروس تئوری مرتبط با رشته، ارائه دروس عملی به مقدار کافی، پیوند در آموزش دروس عملی و نظری، آموزش مهارت‌های معلمی و مهارت‌های مربوط به مدیریت و اداره کلاس درس را انتظار دارند.

نتایج پژوهش حاضر همسو با یافته‌های (Salimi et al 2018; Hajilari & Adab 2013; Merghati khoii et al ۲۰۱۳; Abedikooski, & Darabi 2023) می‌باشد که در پژوهش خود نشان دادند دانشجویان انتظار ارزشیابی تکوینی در طول ترم، انجام ارزیابی‌های جامع (علمی، شخصیتی، روانشناختی و...)، انجام ساز و کار نظارتی در فرایند تحصیل (به غیر از امتحان و ارزیابی دروس) و سنجش تکوینی و دوره‌ای را دارند و ارزشیابی و بازخورد مناسب را از مداخلات موثر مدیران می‌دانند. همچنین دانشجویان انتظار دارند ارزش‌های مورد سنجش هنگام مصاحبه ورودی دانشگاه‌ها حفظ گردد. دانشجویان براین باورند بین نظام ارزشی تبلیغ شده از سوی نهادهای رسمی با آنچه در بین دانشجویان رایج است تعارضاتی وجود دارد.

با توجه به یافته‌های این پژوهش و همچنین سایر پژوهش‌های صورت گرفته مبنی بر اهمیت انتظارات دانشجویان جهت برنامه‌ریزی موثرتر آموزشی در دانشگاه‌ها پیشنهاد می‌گردد با ارتباط مسئولان با دانشجویان افزایش یابد، قوانین آموزش عالی و دانشگاه‌ها جهت مشارکت دانشجویان مورد بازبینی قرار گیرد، سیاست‌های تشویقی جهت استفاده موثر از خیرین و واقفان جهت ارتقای فضای فیزیکی و تجهیزات دانشگاه‌ها اتخاذ گردد، منابع مالی کافی به انجمن‌های دانشجویی جهت برگزاری همایش‌های علمی و برگزاری اردوهای علمی و تفریحی اختصاص یابد، امکان استفاده از کتابخانه‌ها و نشریات به صورت آنلاین فراهم گردد، باز تدوین برنامه‌های آموزشی و درسی با مشارکت دانشجویان انجام گیرد، قوانین جهت نظارت موثر بر شیوه ارزشیابی دانشجویان تدوین گردد. با توجه به محدود بودن جامعه آماری پژوهش حاضر در تعمیم نتایج به نمونه‌های دیگر باید احتیاط برخورد کرد. با توجه به اینکه بیشتر تحقیقات انجام شده به صورت کیفی انجام شده، به پژوهشگران بعدی کمی سازی و پالایش مولفه‌های بدست آمده در این تحقیقات و انجام تحقیقات بیشتر در سطح دانشگاه‌های کشور و مقایسه بین انتظارات دو جنسیت دانشجویان دختر و پسر به منظور ارتقای تعمیم پذیری یافته‌ها پیشنهاد می‌گردد.

References:

- AbediKooshki, S., & darabi, M. (2023). Identify effective interventions for the success of School administrators. *Journal of Educational Planning Studies*, 12(23), 129-144. [In Persian]. doi: 10.22080/eps.2023.23331.2110
- Alami, F., Ansarifar, M., & Akbari, S. (2019). From Expectation to Reality: An Analysis of the Quality Gap between Educational and Research Services from the Viewpoints of University Students in Tehran. *Journal of Management and Planning In Educational System*, 12(2), 295-318. [In Persian]
- Arefi, M. (2023). An Overview of the Role and Place of Educational Programs (With an Emphasis on Higher Education) in Continuous/Sustainable Development. *Journal of Management and Planning In Educational System*, 16(1), 49-64 [In Persian]. doi: 10.48308/mpes.2023.103247.
- Arslan, S., Akkas, O.A. (2014) Quality of College Life (QCL) of Students in Turkey: Students' Life Satisfaction and Identification. *Soc Indic Res* 115, 869-884.
- Barkhoda, S. J., Moradkhah, S., & Azizi, A. (2023). Rethinking Academic Planning: A Qualitative Analysis of Experiences of International Students. *Journal of Educational Planning Studies*, 12(23), 20-35. [In Persian]. doi: 10.22080/eps.2023.25209.2181
- Cheraghi Z, Nedjat S, Pasalar P, Baygi V, Ahmadi SN.(2019) The Ideal Status and Expectations of the Gifted and Talented Students: A Qualitative Study. *J Qual Res Health Sci*; 7(4): 395-406. [In Persian]
- Darabi, S, Neyestani, M, and Mirzaeifar, D, (2013). A Comparative Study of the Application of Strategic Planning Components in Sustainable Development of Education Isfahan and Kerman Shah. *Shi*, second year, fourth issue, pp. 136 - 101. [In Persian]
- Emanuel, R., & Adams, J. N. (2006). Assessing college student perceptions of instructor customer service via the Quality of Instructor Service to Students (QISS) Questionnaire. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 31(5), 535-549.
- Ghiasi Nadoshan (2017) The Gap Between The Existing Reality And The Favorable Expectations Of Students From The University (Case Study Allameh Tabatabaei University, *Journal of Iranian Higher Education*, 9 (1), 25- 56. [In Persian]
- Gall, M., Borg, W., & Gall. J. (2019). *Educational research: an introduction*. 6th ed. Translated by Ahmad Reza Nasr et al. Tehran. Samat. [In Persian]
- Ghalamkari, M, Nourian, M, Masoudi Nodoushan, E, Norouzi, D. (2020) Validation of the Components of Doctoral Students' Expectation from Higher Education, *The Journal of Studies in Learning and Instructions*, 11 (2), 21-49. [In Persian]. doi: 10.22099/jsli.2020.34316.2928
- Ghalamkari, M, Nourian, M, Masoudi Nodoushan, E, Norouzi, D. (2021) Identifying the Components of Students' Ethical Expectations of Higher Education, *The Journal of Ethics in Science and Technology* 16(2), 38-47. [In Persian]
- Gorgodze, S., Macharashvili, L., & Kamladze, A. (2020). Learning for Earning: Student Expectations and Perceptions of University. *International Education Studies*, 13(1), 42-53.

- Hajilari, A.R., & Adab, G.H. (2013). Reinforcing Belonging to Values of University Students. Culture in the Islamic University, 3(3 (8)), 475-504. [In Persian]
- Hamed, M., Jafari, S., & Aminbeidokhti, A. (2023). Identifying the challenges of the secondary education system and its relationship with the labor market. Journal of Educational Planning Studies, 12(23), 193-209. [In Persian] doi: 10.22080/eps.2024.26527.2238.
- Hassel, S., & Ridout, N. (2018). An investigation of first-year students' and lecturers' expectations of university education. Frontiers in psychology, 8, 2218.
- Hosseini Largani, S, M, Fathi Vajargah, K, Arefi, M, Zarafshani, K (2015) Conceptualizing Scrap Learning and Strategies for its Reduction in Iranian Higher Education from Experts' Perspectives in Higher Education. Educational Measurement and Evaluation Studies, 5(9), 9-33. [In Persian]
- Işık, M. (2022). Expectations and level of satisfaction of university students from the higher education system. International Journal of Educational Methodology, 8(1), 163-178.
- keykha, A., Hamdi, F., & Towfighi, J. (2023). Re-reading the role of students in university governance with a qualitative approach (Case study: some selected universities in Tehran). Journal of Educational Planning Studies, 11(21), 16-32. [In Persian]
- Khazaei., M, Soleimanpour Omran, M, Asghari, H (2019), A Study of the Position of Regional Planning in the Curriculum of Teachers in District 4 of Mashhad, Quarterly Journal of New Research Approaches in Management and Accounting, 31(1), 382-367. [In Persian]
- Khorasani, A, Panahi, M, Ghanbari, R. (2022) Evaluation of university services quality: perspectives of international students in Iran, Quarterly Journal of Research and Planning in Higher Education, 27(4), 55-82. [In Persian]
- kosari, M., & khoshnam, M. (2017). Phenomenological analysis of the student's mental meaning of the university. Journal of Research in Educational Systems, 11(38), 171-193. [In Persian] doi: 10.22034/jiera.2017.
- Krippendorff, k. (2004). Content analysis: an introduction to its methodology. c1980. Translated by Houshang Naeini. Tehran. Ney. [In Persian]
- Longden, B. (2006). An institutional response to changing student expectations and their impact on retention rates. Journal of higher education policy and management, 28(2), 173-187.
- Mahdizade, A, Mahmoudi, H, Ebadi, A, & Rahimi, A. (2012). Expectations of Faculty of Nursing Schools in Tehran on Administrative Management of Schools: A Qualitative Study. Hayat, 18(1), 56-66. [In Persian]
- Merghati khoii E A, Rimunhaz S, Zarei F, dastoorpour M (2013) Exploring The Teaching and Learning Approaches from the viewpoint of Postgraduate Students and their Lecturers. Iran J Health Educ Health Promot; 1 (3), 67-82. [In Persian]
- Mohammadi S, Labbafghassemi R, Amiri Z, Lameei A. (2014) Views and Expectations of Talented Medical and Dental Students in Shahid Beheshti University of Health Care

- and Medical Education on Educational, Research, Welfare and Extracurricular Facilities. *mededj*; 2 (1), 7-14 [In Persian].
- Mohammadzadeh, Z, Mortazavi, S & Legzian, M (2014). Typology of implicit theories of adherence using conventional content analysis approach. *Iranian Management Sciences Quarterly*, 9 (36) [In Persian]
- Mojarradi, G, & Tohidlou, S. (2011). Investigating the Expectations of Agricultural Students from Agricultural Operations Course in Zanzan University. *Iranian Journal of Agricultural Economics and Development Research*, 42-2(2), 275-285. [In Persian]
- Pitts, M. J. (2009). Identity and the role of expectations, stress, and talk in short-term student sojourner adjustment: An application of the integrative theory of communication and cross-cultural adaptation. *International Journal of Intercultural Relations*, 33(6), 450-462.
- Safarnavadeh, M., musapoor, N., Azhari, M., & Mohammad Shafiy, A. (2019). The Students' Experience of the New Program of Internship on the Teacher Education in the Farhangian University of Iran. *Journal of higher education curriculum studies*, 10(19), 149-169. [In Persian]
- Salehi, M., & Hoseini Dronkolaei, S. Z. (2018). The relationship of educational planning and intelligence beliefs with creativity among Medical students. *Education Strategies in Medical Sciences*, 11(2), 1-6. [In Persian]
- Salimi, J, Bolandhemtan, K, Abdi, A. (2016) Dimensions of the university image; a study of students' attitudes and perceptions, *Quarterly Journal of Research and Planning in Higher Education*, 22(4), 69-98. [In Persian]
- Salimi, J Saed Mocheshie, L, Abdi, A (2018) Examining The Status of The Farhangian University According to Student-Teacher's Life Experiences: A Mixed Study, *Curriculum Research*, 8(2), 98-144. [In Persian]
- scott kelos, R. (2008) Measuring Undergraduate Student Perceptions of Service Quality in Higher Education, *Theses of Education Doctor, University of South Florida*, 1-130.
- Shahamat, N, Eslahi, A (2022), A model for the pathology of educational planning with a regional development approach (Cause study of four areas of education in Shiraz). *Journal of New Approaches in Educational Administration*; 13(1), 103-123 [In Persian].
- Taylor, M. C. (2010). *Crisis on campus: A bold plan for reforming our colleges and universities*. Knopf.
- The Document of Fundamental Evaluation of Education Supreme Council of the Cultural Revolution and Supreme Council of the Education (2011). [In Persian]
- Tomlinson, A., Simpson, A., & Killingback, C. (2023). Student expectations of teaching and learning when starting university: a systematic review. *Journal of Further and Higher Education*, 47(8), 1054-1073. doi.org/10.1080/0309877X.2023.2212242